

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Libora Daňhela a soudkyň JUDr. Heleny Novákové a JUDr. Jitky Levové ve věci

žalobkyně: **O. M. de las M. T. M. von D.**,
narozená XXXXX
bytem XXXXX
zastoupená advokátkou JUDr. Marií Cílinkovou
sídlem Bolzanova 1615/1, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **město Mikulov**
sídlem Náměstí 158/1, 692 01 Mikulov
zastoupený advokátem JUDr. Markem Nespalou
sídlem Bělehradská 643/77, 120 00 Praha 2

o určení vlastnictví zůstavitele, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Břeclavi z 25. 10. 2023, č. j. 10 C 84/2010-882,

takto:

I. Rozsudek soudu I. stupně se **potvrzuje**.

II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 15 624 Kč k rukám advokátky JUDr. Marie Cílinkové do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Soud I. stupně rozsudkem určil, že otec žalobkyně A.D., narozený XXXXX, byl ke dni své smrti XXXXX vlastníkem pozemku parc. č. XXXXX o výměře 1 465 m² se stavbou č. p. XXXXX v katastrálním území Mikulov na Moravě (výrok I) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Shodu s prvopisem potvrzuje: Renata Kobzová

2. Proti rozsudku podal odvolání žalovaný, který navrhl jeho změnu tak, že žaloba bude v části, o níž bylo tímto rozsudkem rozhodnuto, zamítnuta, případně, že bude rozsudek zrušen a věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení.
3. Žalobkyně navrhla potvrzení rozsudku jako věcně správného.
4. Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné a včas podané osobou oprávněnou (§ 202, § 204 odst. 1 a § 201 občanského soudního řádu - dále „o. s. ř.“), přezkoumal napadený rozsudek i řízení předcházející (§ 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného důvodné není.
5. Soud I. stupně v tomto řízení rozhoduje o žalobě žalobkyně podané již 3. 5. 2010, jíž se domáhala určení, že její otec A. (A. V. O. A.) D., narozený XXXXX, byl ke dni své smrti XXXXX vlastníkem mnoha v žalobě vymezených nemovitostí v katastrálním území Mikulov na Moravě, k nimž je v katastru nemovitostí České republiky zapsán jako vlastník žalovaný, který své vlastnictví odvozuje od bývalého československého státu, který měl získat tyto nemovitosti konfiskací na základě dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. To žalobkyně popírá a tvrdí, že k přechodu vlastnického práva na tehdejší československý stát nedošlo, neboť na jejího otce neměly být konfiskační právní předpisy aplikovány, a žalobkyně tvrdí naléhavý právní zájem na určení jeho vlastnictví k těmto nemovitostem ke dni jeho úmrtí, aby je mohla nabýt jako dědička svého otce v řádném dědickém řízení.
6. Soud I. stupně o žalobě rozhodl již rozsudkem z 4. 3. 2015, č. j. 10 C 84/2010-310, jímž žalobu v celém rozsahu zamítl, a tento rozsudek byl na základě odvolání žalobkyně rozsudkem zdejšího odvolacího soudu z 9. 3. 2017, č. j. 14 Co 158/2016-440, v části týkající se pozemku parc. č. XXXXX o výměře 1 465 m² se stavbou č. p. XXXXX v katastrálním území Mikulov na Moravě zrušen a v této části byla věc vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení, v celé zbývající části pak byl tento rozsudek soudu I. stupně potvrzen jako věcně správný.
7. O dovoláních podaných oběma účastníky proti rozsudku odvolacího soudu z 9. 3. 2017 rozhodl Nejvyšší soud ČR usnesením z 23. 10. 2019, č. j. 28 Cd 3892/2017-498 tak, že dovolání žalobkyně i žalovaného odmítl, v důsledku čehož zůstalo nedotčeno zamítavé rozhodnutí soudu I. stupně o žalobě týkající se ostatních nemovitostí než té dosud projednávané, která jediná je dosud předmětem dalšího řízení soudu I. stupně a jeho nyní napadeného rozsudku z 25. 10. 2023.
8. Prvním rozsudkem z 4. 3. 2015 zamítl soud I. stupně žalobu i v této části v důsledku závěru, že žalobkyně nemá na požadovaném určení naléhavý právní zájem, neboť takovou určovací žalobou není naplněna její preventivní funkce v situaci, když právní vztahy měly být dotčeny před několika desítkami let a nestaly se nejistými až do podání určovací žaloby, která by v takovém případě vedla naopak k narušení právní jistoty na straně nynějších vlastníků nemovitosti. Tento závěr vychází ze stanoviska pléna Ústavního soudu ČR z 1. 11. 2025, sp. zn. Pl. ÚS - st. 21/05, v souladu s nímž odvolací soud rozhodl výše uvedeným rozsudkem z 9. 3. 2017 (v jeho potvrzující části), stejně jako Nejvyšší soud ČR výše uvedeným usnesením z 23. 10. 2019, jímž dovolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí odmítl.
9. Zamítavé rozhodnutí o pozemku parc. č. XXXXX se stavbou č. p. XXXXX v katastrálním území Mikulov na Moravě (dále jen „Dietrichsteinská hrobka“) bylo však zrušeno z důvodu, že důvody svědčící pro zamítnutí žaloby ve zbývajícím rozsahu nelze vztáhnout k této nemovitosti specifické svou povahou a účelem, jak vyplývá z ústavněprávní argumentace vyplývající z nálezu Ústavního soudu ČR z 1. 7. 2009, sp. zn. I. ÚS 2477/08, týkající se obdobného nároku ve vztahu k nemovitosti, tzv. „Schwarzenberské hrobce“. Ze zrušovacího rozhodnutí zdejšího odvolacího soudu vyplývá, že obecné závěry stanoviska pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS - st. 21/05 (dále i jen „stanovisko 21/05“) se týkají jen prostého vlastnického práva jako práva majetkového, které nemá přesah do práva na respekt k rodinnému soukromému životu ve smyslu článku 10 odst. 2

Listiny základních práv a svobod i článku 8 Úmluvy o ochraně věcných práv a základních svobod. Nepochybnou součástí tohoto základního osobnostního práva je vztah žijícího člena rodiny k jeho zesnulým předkům, jehož typickým obsahem je respekt k památce předků a požadavek na pietní zacházení s jejich ostatky, přičemž o způsobech nakládání s nimi, tedy v jaké formě a na jakém místě jsou uloženy, má právo rozhodovat sám jednotlivec. Proto vlastnickým právem k takové nemovitosti je realizováno právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého rodinného života a právo na respektování soukromého rodinného života, a to na rozdíl od vlastnického práva k jiným věcem, jímž je realizováno obecné základní právo na majetek. Z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2477/08 vyplývá, že i právo na respekt k rodinnému soukromému životu, stejně jako jiná základní práva, může být předmětem určitých omezení, která jsou ústavně aprobována, stanovena zákonem, sledují legitimní cíl a jsou vůči tomuto právu proporcionální, přičemž za legitimní důvody omezení tohoto základního práva mohou být považovány opatření v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod, typicky existenci stavebnětechnických, hygienických či jiných omezení, případně též vlastnické právo soukromé osoby k místu, na němž jsou ostatky (předků či rodinných příslušníků jiné soukromé osoby) uloženy.

10. Pro závěr o tom, že Dietrichsteinská hrobka má charakter pietního místa v tomto smyslu, doplnil odvolací soud dokazování již v předchozím odvolacím řízení pro závěr o naléhavém právním zájmu žalobkyně na požadovaném určení, a to veřejně dostupnými údaji o Dietrichsteinské hrobce z otevřené internetové encyklopedie Wikipedie a údaji z katastru nemovitostí ČR (pro případ, že nejde o skutečnosti obecně známé ve smyslu § 121 o. s. ř.), z nichž zjistil, že tato nemovitost je charakterizována jako přestavěná v letech 1845 až 1852 na hrobní kostel (resp. pohřební kapli) D., že po přestavbě byly boční lodě použity k uložení rakví členů rodu D. zemřelých v letech 1670 až 1852 a že dodnes (v době tehdejšího provedení důkazu) se v hrobce nachází 45 rakví, z toho 44 příslušníků rodu D..
11. Proto učinil odvolací soud ve zrušovacím rozhodnutí závěr, jímž byl soud I. stupně pro své další rozhodnutí vázán, že na požadovaném určení ve vztahu k Dietrichsteinské hrobce je naléhavý právní zájem žalobkyně dán a je třeba zabývat se tím, zda k odnětí vlastnického práva k této nemovitosti otci žalobkyně došlo a zda následné majetkové dispozice s tímto majetkem svědčí pro ochranu právní jistoty nabyvatelů tohoto majetku dané důvěrou v katastrální zápisy nebo naopak pro ochranu práva žalobkyně a jejího otce na respektování soukromého rodinného života, tedy, zda byl takový postup tehdejšího státu nepřipustným zásahem tohoto základního práva, pro což je třeba vycházet z nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2477/2008, dle něhož je nepřipustný zásah do tohoto základního práva nepřijatelný a nemůže mu být ani současnou soudní mocí poskytována ochrana.
12. Nejvyšší soud ČR se v rozhodnutí o odmítnutí dovolání žalovaného proti zrušovacímu rozhodnutí zdejšího odvolacího soudu s tímto závěrem soudu I. stupně o existenci naléhavého právního zájmu žalobkyně na požadovaném určení ztotožnil, včetně toho, že závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2477/08, byť ten se týká Schwarzenberské hrobky, se pro shodu v podstatných rysech skutkových okolností obou případů prosadí i v této právní věci.
13. Soud I. stupně se tedy na základě toho v dalším řízení zabýval tím, zda otci žalobkyně svědčilo vlastnické právo k Dietrichsteinské hrobce ke dni jeho úmrtí, tedy, zda konfiskačním řízením podle Dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. došlo k odnětí vlastnického práva otce žalobkyně k této nemovitosti a zda následné dispozice s ní svědčí pro ochranu právní jistoty nabyvatelů tohoto majetku nebo pro ochranu uvedeného základního práva žalobkyně a jejího otce na respektování soukromého a rodinného života.

14. Nyní napadený rozsudek, jímž soud I. stupně žalobě v této části vyhověl, odůvodnil především zjištěním, že předmětná nemovitost pod dřívějším označením p. č. st. XXXXX je nyní pozemkem parc. č. XXXXX, jehož součástí je stavba č. p. XXXXX, což vyplynulo z výpisu z moravských desek pro katastrální území Mikulov, týkajícího se konfiskace „panství Mikulov“, dále z výměru Okresního národního výboru v Mikulově z 29. 5. 1948, č. j. 7918/1948, a ze sdělení Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrálního pracoviště Břeclav, ze 14. 3. 2023, z nichž vyplývá i zjevná chyba v označení pozemku p. č. XXXXX nesprávným číslem „XXXXX“, na němž byla zapsána stavba „katolického kostela Povýšení sv. Kříže, včetně knížecí hrobky“. Z tohoto dokazování vyplynula i skutečnost, že vlastnické právo k této nemovitosti nabyt otec žalobkyně A.D. podle odevzdací listiny z 6. 3. 1921 od H.D., přičemž z dokazování provedeného soudem I. stupně v řízení již před vydáním prvního rozsudku vyplynulo, že žalobkyně je dcerou A. D., narozeného XXXXX, který zemřel XXXXX, a je jeho dědičkou, což vyplývá z rodného listu žalobkyně, resp. z potvrzení o něm vydaného 6. 2. XXXXX4 farním úřadem Alservorstadt ve Vídni, a z odevzdací listiny z 22. 9. 1964 Obvodního soudu Vnitřní město – Vídeň.
15. Vyhovující rozhodnutí pak odůvodnil soud I. stupně závěrem, že stát se nemohl stát vlastníkem této nemovitosti na základě konfiskačního řízení podle dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. s ohledem na pietní charakter místa, k němuž žalobkyně měla a má silný vztah, neboť při svých návštěvách České republiky hrobku navštěvovala, nechala v pohřební kapli několikrát sloužit mši za zemřelé předky, usilovala o uložení ostatků svých zemřelých rodičů právě na tomto místě, což rovněž svědčí o jejím silném emocionálním vztahu k tomuto místu, na němž jsou uloženy ostatky příslušníků rodu D. a které již několik století k tomuto účelu slouží. Závěr o vztahu žalobkyně k tomuto pietnímu místu učinil soud I. stupně nejen z notářského zápisu JUDr. Josefa Holobrádka, notáře v Břeclavi, z 15. 1. 2010, č. Nz 4/2010 o prohlášení V. P., narozeného XXXXX, místostarosty města XXXXX, ale i z jeho svědecké výpovědi (významné také pro závěr zde níže rozebraný, zda byl žalovaný v dobré víře, že předmětnou nemovitost drží oprávněně jako její vlastník). Proto podle soudu I. stupně zabráním místa posledního odpočinku příslušníků rodu D. stát zasáhl neoprávněně do základního práva otce žalobkyně na respektování soukromého rodinného života, když žádný oprávněný důvod pro omezení tohoto práva nebyl zjištěn.
16. Námitku vydržení vlastnického práva k předmětné nemovitosti, kterou žalovaný v řízení u soudu I. stupně uplatnil, posoudil soud I. stupně v napadeném rozsudku jako nedůvodnou, neboť vznik vlastnického práva tímto způsobem je podmíněn oprávněností držby trvající nerušeně po dobu nejméně deseti let (ve smyslu § 134 písm. a/ tehdy účinného občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.), k čemuž nedošlo. Žalovaný měl nabyt Dietrichsteinskou hrobku (spolu s ostatními nemovitostmi, jichž se týkala zde podaná žaloba) na základě zákona č. 172/1991 Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, k čemuž soud I. stupně z výpovědi svědka V. P. vyslechnutého v tomto řízení a z jeho prohlášení u notáře JUDr. Josefa Holobrádka z 15. 1. 2010 (jak je uvedeno výše) vzal za prokázané, že žalobkyně se už začátkem 90. let minulého století dostavila na úřad města Mikulov, kde prohlásila, že město neoprávněně užívá a přivlastňuje si její majetek, který patřil jejímu otci, neboť stát se ho měl chopit neoprávněně v roce 1945. Z toho vyplývá dle soudu I. stupně nemožnost poskytnutí ochrany důvěry nabyvatele (nemovitých věcí) v katastrální zápisy, kdy žalovaný od počátku 90. let věděl o nárocích žalobkyně vůči státu, což důvěru ve správnost zápisu v katastru nemovitostí ohledně této nemovitosti nutně zpochybnilo.
17. Žalovaný proti závěru o nemožnosti nabytí tohoto majetku státem na základě konfiskačního řízení namítá, že soud I. stupně nesplnil pokyn odvolacího soudu zabývat se tím, zda tato nemovitost byla otci žalobkyně skutečně odňata, a neporovnal „testem proporcionality“ právo žalobkyně na rodinný a soukromý život s právem vlastníků předmětné nemovitosti, státu a žalovaného, kteří jej nabyli řádně a v souladu s tehdejšími právními předpisy. Proto je dle žalovaného rozsudek soudu I. stupně nepřezkoumatelný, a to i proto, že v něm není uveden důvod, pro který soud I. stupně

neprovedl žalovaným navržené důkazy k prokázání skutečností, že a v jakém rozsahu investoval žalovaný do předmětné nemovitosti finanční prostředky při její údržbě a rekonstrukci, a že se otec žalobkyně dobrovolně přihlásil k německé národnosti. Investice do předmětné nemovitosti v řádech desítek milionů korun činil žalovaný v přesvědčení, že investuje do svého majetku, jimi udržoval a vylepšil stav Dietrichsteinské hrobky, což je významná okolnost pro posouzení významu ochrany jeho práva jako nabyvatele a držitele legálně získané nemovitosti proti právu žalobkyně na rodinný a soukromý život. Dobrovolné přihlášení se otce žalobkyně k německé národnosti při sčítání obyvatelstva a jeho dobrovolný vstup do Sudetendeutsche partei, resp. NSDAP, a jeho aktivní služba ve Wehrmachtu svědčí pro jeho zapojení do válečné činnosti Třetí říše a morální pohled na celou věc je podle žalovaného důležitým vodítkem pro závěr o porušení práva žalobkyně podle předmětného nálezu Ústavního soudu.

18. Žalovaný dále namítl, že na uplatněné právo žalobkyně ve vztahu k Dietrichsteinské hrobce nemají být aplikovány závěry nálezu Ústavního soudu týkající se Schwarzenberské hrobky, jejíž odnětí bylo specifické na základě speciálních zákonů, jejichž výkladem se Ústavní soud v tamním nálezu zabýval. Dále namítl, že odnětím vlastnického práva konfiskací podle dekretů prezidenta vydaných po II. světové válce byl sledován účel, který byl naplněn tak, jak vyplývá ze stanoviska pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS - st. 21/05 a nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 14/94, v němž se Ústavní soud zabývá návrhem na zrušení Dekretu prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. Tento dekret neobsahoval žádné ustanovení vylučující konfiskaci nemovitostí pietní povahy, jeho účelem bylo zbavit osoby považované za nepřátele státu veškerého nemovitého (a většiny movitého) majetku z důvodu daných tehdejší politicko-právní situací, jak z odůvodnění tohoto nálezu vyplývá. Účinky konfiskace ani ve vztahu k předmětnému majetku otce žalobkyně nebyly zpochybněny či napadeny příslušným způsobem podle tehdejší právní úpravy, proto by jakýmkoli rozhodnutím, jímž byl majetek postižený na základě konfiskačního dekretu přešel zpět do dispozice původních vlastníků, byl popřen smysl a význam vůle zákonodárce a šlo by o postup *extra legem*, a nepřípustnou retroaktivní aplikaci.
19. Proti závěru soudu I. stupně o nedůvodnosti vznesené námitky vydržení pak žalovaný namítl, že z pouhého sdělení svědka V.P. a z provedeného dokazování nelze učinit závěr, že byla zpochybněna důvěra žalovaného ve správnost katastrálního zápisu o jeho vlastnickém právu nabytém od státu jako předchozího vlastníka, pokud navíc žalobkyně byla se svými nároky vůči státu a jiným subjektům ohledně všech dalších nemovitostí neúspěšná. Žalovaný naopak poukazuje na to, což jediné považuje za významné, že žalobkyně se na něj obrátila se svým nárokem až podáním této žaloby v roce 2010, tedy dávno po uplynutí desetileté vydržecí lhůty od okamžiku, kdy žalovaný vlastnictví nemovitosti dle svého přesvědčení nabyl na základě zákona č. 172/1991 Sb. Žalovaný dále namítl, že soud I. stupně nijak neodůvodnil, proč neprovedl žalovaným navržené důkazy ke skutečnostem, k nimž je žalovaný navrhl, proto je rozhodnutí soudu I. stupně v této souvislosti nepřezkoumatelné, dále žalovaný namítl, že poučení podle § 118a odst. 1 o. s. ř. o koncentraci řízení se musí dostat účastníkům jak před jednáním, tak na jednání, jehož skončením koncentrace řízení nastane, k čemuž v tomto případě nedošlo, což je další procesní vada, kterou napadený rozsudek podle žalovaného trpí.
20. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání žalovaného uvedla, že všechny jeho odvolací námitky považuje za nedůvodné. Soud I. stupně se dle jejího názoru správně vypořádal s právem na respektování rodinného a soukromého života. Poukázala na to, že její žádosti o přemístění pozůstatků jejích rodičů do Dietrichsteinské hrobky bylo vyhověno v červenci 2017 až po několikaletých náročných jednáních, že při absenci svého vlastnického práva není oprávněna vyjádřit nesouhlas s případným nakládáním s hrobkou a s ostatky jejích předků (což se mohlo týkat archeologického průzkumu v letech 2000 až 2005, který byl v hrobce prováděn včetně zkoumání kosterních pozůstatků předků žalobkyně) a že tedy v této věci není důvod upřednostnit princip právní jistoty nabyvatelů tohoto majetku před ochranou rodinného a soukromého života. Výjimečnost toho základního

práva, v jehož prospěch Ústavní soud dovodil výjimku z obecné zásady o absenci naléhavého právního zájmu na „revizi“ právních aktů z minulého období nad rámec restitucí, svědčí i to, že tato výjimka je dána jen pro pietní místa, na němž jsou uloženy ostatky předků, a nebyla aplikována ani pro rozhodnutí o navrácení portrétů rodinných příslušníků rodiny Schwanzerberků, ve vztahu k nimž není právo na respekt rodinného a soukromého života tak významné, aby jejich konfiskace zasáhla do práva na rodinný život. Ve vztahu k odvolací námitce týkající se vydržení má žalobkyně za to, že od počátku 90. let bylo město Mikulov prostřednictvím svých zastupitelů plně obeznámeno se vznesenými nároky žalobkyně a jeho právní jistota ohledně vlastnictví byla narušena již samotnou znalostí žalovaného o způsobu nabytí vlastnického práva jeho předchůdcem. Žalobkyně se hned v prvních okamžicích, kdy jí to bylo umožněno, začala domáhat navrácení dříve konfiskovaných majetků a žalovaný si byl uplatnění těchto práv žalobkyní plně vědom. Proto jeho investice do předmětné nemovitosti, na něž žalovaný poukazuje, činil při vědomí, že žalobkyně uplatňuje k této nemovitosti svoje nároky a tato okolnost proto nemá být pro závěr o ochraně práva na soukromý a rodinný život zohledněna.

21. Shora uvedené závěry soudu I. stupně, jimiž odůvodnil napadený rozsudek, jsou správné a odvolací námitky žalovaného proti nim v zásadě důvodné nejsou.
22. Nejprve je vhodné vyjádřit se k procesním náležitostem projednání věci a vyhotovení rozhodnutí soudu I. stupně, ve vztahu k němuž jsou některé odvolací námitky žalovaného částečně důvodné.
23. V odůvodnění napadeného rozsudku skutečně není výslovně uvedeno, proč právo žalovaného jako držitele předmětné nemovitosti, nezasluhuje ve srovnání s uplatněným právem žalobkyně vyšší ochranu z těch důvodů, které žalovaný uplatňuje a k nimž navrhl důkazy, že otec žalobkyně měl být ve válečném období Němcem loajálním k nacistickému režimu a že žalovaný investoval značné finanční prostředky při údržbě a rekonstrukci Dietrichsteinské hrobky za dobu, kdy ji od státu převzal. V souvislosti s tím není v odůvodnění napadeného rozsudku ani výslovně uvedeno, proč soud I. stupně neprovedl důkazy navržené žalovaným k těmto skutečnostem. Tento nedostatek odůvodnění napadeného rozsudku by byl významný v případě, že by pro jeho věcnou správnost mohly být významné skutečnosti, k nimž žalovaný tyto důkazy navrhl. Z důvodů, které jsou zde rozebrány níže, však tyto skutečnosti významné nejsou, tudíž procesní postup soudu I. stupně byl správný a na věcnou správnost jeho rozhodnutí nemá vliv absence odůvodnění správného závěru, že tyto důkazy nebyly provedeny, protože skutečnosti, k nimž byly navrženy, nejsou pro posouzení věci právně významné.
24. Důvodná je i ta námitka žalované, že na jednání soudu I. stupně 25. 10. 2023, na němž byla věc v dosavadním zbývajícím rozsahu projednána, nebyli účastníci poučeni podle § 118 odst. 1 a 2 o. s. ř. (alespoň to z protokolu o tomto jednání nevyplývá), v důsledku čehož nemohlo dojít k tzv. koncentraci řízení. Tato vada procesního postupu soudu I. stupně má za následek jen skutečnost, že účinky koncentrace řízení nenastaly a účastníci měli právo tvrdit nové skutečnosti a navrhopat nové důkazy i po skončení tohoto jednání, a navíc i v odvolacím řízení, neboť ani poučení podle § 119a odst. 1 o. s. ř. (podle protokolu o posledním jednání soudu I. stupně) účastníkům nebylo dáno. Žalovaný však na výzvu odvolacího soudu žádné další skutečnosti neuplatnil a žádné další než dosud navržené důkazy nenavrhl, proto ani tato procesní vada postupu soudu I. stupně nemá vliv na věcnou správnost napadeného rozhodnutí vydaného na základě skutečností uplatněných a důkazů navržených jen v řízení před soudem I. stupně.
25. Důvodná již není odvolací námitka žalovaného, že soud I. stupně nedostál své povinnosti uložené odvolacím soudem ve zrušovacím rozhodnutí a že neučinil závěr, k němuž byla věc ve zbývajícím rozsahu vrácena k dalšímu rozhodnutí. Soud I. stupně v odůvodnění rozsudku jednoznačně uvedl svá zjištění, že žalobkyně je dcerou a dědičkou A. D., narozeného XXXXX, který zemřel XXXXX a který byl na základě odevzdací listiny z 6. 3. 1921 vlastníkem předmětné nemovitosti označené jako pozemek parc. č. XXXXX a že se této nemovitosti československý stát chopil jako majetku

konfiskovaného podle dekretu č. 108/1945 Sb. (nikoli dekretu č. 12/1945 Sb., který se týkal zemědělských nemovitostí), a to na základě výměru Okresního národního výboru v Mikulově z 29. 5. 1948. To, že na základě zákona č. 172/1991 Sb. je nyní katastru nemovitostí ČR vedena tato nemovitost ve vlastnictví žalovaného je jednak mezi účastníky nesporná (proti ní ani odvolací námitky žalovaného nesměřují) a jednak vyplývá ze zjištění soudu I. stupně z Katastru nemovitostí ČR z listu vlastnictví č. 10001 pro katastrální území Mikulov na Moravě.

26. K hodnocení správnosti závěru soudu I. stupně, že Československý stát se nemohl stát vlastníkem Dietrichsteinské hrobky na základě konfiskace podle dekretu č. 108/1945 Sb. s ohledem na pietní charakter tohoto místa, je nutné především uvést, že není důvodná odvolací námitka žalovaného, že na uplatněné právo žalobkyně ve vztahu k Dietrichsteinské hrobce nemají být aplikovány závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2477/2008 týkající se Schwarzenberské hrobky a naopak mají být aplikovány závěry pléna Ústavního soudu v jeho stanovisku sp. zn. Pl. ÚS - st. 21/05 a nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/94 o účelu a významu poválečných konfiskací německého majetku. Pro výše uvedený závěr se soud I. stupně správně řídil pokynem odvolacího soudu ve zrušovacím usnesení z 23. 10. 2019, že ochrana uplatněného práva žalobkyně ve vztahu k Dietrichsteinské hrobce jako pietnímu místu má být hodnocena dle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2477/2008 tak, že jeho součástí je vztah žijícího člena rodiny k jeho zesnulým předkům a požadavek na pietní zacházení, že je právem rozhodnutí každého jednotlivce, na jakém místě jsou ostatky uloženy, že emocionální vztah k takovému pietnímu místu může být silnější než vztah vlastnický a že takové právo může být omezeno v souladu se zákonem pouze v nezbytné míře v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví a morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.
27. Rozdíl mezi těmito ústavněprávními argumentacemi není ani v tom, že obecné „Benešovy dekrety“ byly vydány již v roce 1945 a zákon č. 143/1947 Sb. o převodu vlastnictví majetku hlubocké větve Schwarzenbergů na zemi Českou až později. Argumentace Ústavního soudu v nálezu sp. zn. I. ÚS 2477/2008, že stát odnětím i tohoto majetku zasáhl do práv příslušníků šlechtických rodů jako vybraným „nepřátelským“ skupinám obyvatelstva po nástupu nedemokratického komunistického režimu v únoru 1948 a taková opatření svých charakterem přesahovaly prosté zásahy do majetkové sféry jednotlivců a nemůže jim být ani v současnosti poskytována soudní mocí ochrana, je i ve zde projednávaném případě majetku odňatého otci žalobkyně na základě Benešových dekretů důvodná, neboť konfiskační výměr Okresního národního výboru v Mikulově týkající se Dietrichsteinské hrobky vydán 29. 5. 1948, tedy po komunistickém převratu v tehdejší Československé republice.
28. Ani dovolací soud neshledal žádný relevantní důvod pro jiné posouzení této otázky, a odvolací soud tímto jejím posouzením, jímž byl vázán i soud I. stupně, plně respektoval aplikační zásadu „stare decisis“ navazující na požadavek vázanosti vykonatelnými rozhodnutími Ústavního soudu dle článku 89 odst. 2 Ústavy České republiky
29. Shora uvedený závěr, že Československý stát se nemohl stát vlastníkem Dietrichsteinské hrobky na základě konfiskace podle dekretu č. 108/1945 Sb. s ohledem na pietní charakter tohoto místa, odůvodnil soud I. stupně tak, že žalobkyně jako nástupkyně svého otce usilovala o uložení ostatků svých rodičů právě na tomto pietním místě, což svědčí o jejím silném emocionálním vztahu k místu, kde jsou uloženy ostatky mnoha příslušníků rodu D. a které již několik století k tomuto účelu slouží. Na tomto místě lze poukázat na výše uvedené zjištění odvolacího soudu v první fázi odvolacího řízení, že v Dietrichsteinské hrobce je (tehdy bylo) uloženo 45 rakví, z nichž 44 patří příslušníkům rodu D., a to ty nejstarší již od 17. století. Tento charakter tohoto pietního místa svědčí i podle odvolacího soudu pro značně vysokou intenzitu základního práva žalobkyně, potažmo jejího zemřelého otce, na soukromý a rodinný život a v něm obsaženého práva na pietní zacházení s místem, kde jsou uloženy ostatky jejich předků. Poválečná konfiskace majetku osob německé národnosti, již byl i otci žalobkyně konfiskován veškerý další nemovitý majetek (a většina

majetku movitého) není tou výjimečnou okolností, pro kterou může stát či jiný veřejný subjekt zasáhnout do tohoto základního práva soukromé osoby, přičemž z důvodů pro takto výjimečná opatření, jak jsou zde výše uvedena, je zřejmé, že by se musely vztahovat ke konkrétní nemovitosti či místu, s nímž je z důvodu „vyššího zájmu“ nutno nějak naložit. Tím však nemůže být konfiskace veškerého německého majetku po II. světové válce, k níž byl dán v tehdejších historickoprávních souvislostech legitimní důvod, to však obecně k majetku, jehož se týká „prosté“ vlastnické právo, a v tomto rozsahu ani nelze přezkoumávat takový majetkový přechod na základě určovacích žalob. Z tohoto principu je však dána výjimka pro nemovitosti, jejichž vlastnictvím se realizuje nikoli „prosté“ majetkové právo, ale právo na respektování soukromého a rodinného života, pro jehož omezení by musely být dány jiné a zcela výjimečné konkrétní důvody, než je poválečná konfiskace veškerého německého majetku.

30. Z toho důvodu není významné, zda loajalita otce žalobkyně k německému nacistickému režimu v době okupace Československého státu byla vyšší, jak tvrdí žalovaný, nižší nebo vůbec žádná, jak tvrdí žalobkyně, neboť už jen ta skutečnost, že otec žalobkyně byl tehdejšími konfiskačními orgány považován za osobu německé národnosti vedla právě ke konfiskaci jeho veškerého majetku (jejíž oprávněnost nebyla v tomto řízení z výše uvedených důvodů hodnocena) a nemůže být výjimečnou okolností pro omezení základního práva na respekt k soukromému rodinnému životu, které má zde v případě žalobkyně a jejích předků značně vysokou intenzitu, jak je uvedeno již výše. Stejně tak není významné, zda a v jaké výši žalovaný investoval do předmětné nemovitosti, neboť ani to nemůže být zohledněno pro závěr o tom, zda stát v roce 1948 zasáhl do uvedeného práva otce žalobkyně z dostatečně vážných důvodů a zdá má být žalobkyni jako jeho dědičce nyní poskytnuta ochrana proti neoprávněnému zásahu státu do tohoto práva, které jejímu otci konfiskací na základě dekretu č. 108/1945 Sb. odňato být nemohlo.
31. Pro tento závěr není významná ani námitka žalovaného, že Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod byla „jako taková“ přijata až 20. 3. 1952 bez retroaktivního ustanovení, což má znemožňovat její aplikaci na tento případ. Jednak je nutno uvést, že při takové úvaze by snad měl být významný až okamžik přistoupení Československé federativní republiky k této úmluvě v roce 1992, a jednak tato skutečnost nemůže být důvodem pro závěr, že do té doby měly Československé státní orgány základní lidská práva a svobody ignorovat a že by jejich porušení v právních aktech nemělo být shledáno jako protiústavní. V úmluvě, na níž odkazuje Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 2477/2008, je toto právo formulováno, nicméně je aplikovatelné jak pro postup tehdejšího Československého státu při odnětí majetku příslušníkům rodu Schwarzenbergů, tak pro zásahy státu do tohoto práva jiných osob a příslušníků jiných šlechtických rodů, tedy i v tomto případě rodu D. V opačném případě by celá ústavněprávní argumentace v tomto nálezu byla již ve svém základu neaplikovatelná i pro tam řešený naléhavý právní zájem na určení.
32. Pokud se týká námitky vydržení vznesené žalovaným v průběhu řízení před soudem I. stupně i v řízení odvolacím, učinil o její nedůvodnosti soud I. stupně závěr také poněkud kusý, ale správný. Žalobce se ujal držby předmětné nemovitosti na základě zákona č. 172/1991 Sb. a měl se stát jejím vlastníkem k 24. 5. 1991, ač jeho údajné vlastnické právo bylo do katastru nemovitostí zapsáno až k 15. 2. 1994. Podle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 1991 bylo možné nemovitost vydržet podle § 135a po deseti letech se započtením doby, po kterou měl věc v držbě předchůdce, pokud podle § 132a nakládal s takovou věcí jako se svou a byl se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu věc patří. Podle téhož občanského zákoníku ve znění zákona č. 509/1991 Sb. účinném od 1. 1. 1992 bylo obdobně možné podle § 134 vydržet nemovitost po deseti letech započtením doby oprávněné držby právního předchůdce, a to podle § 130 (shodně jako dle předtím účinné úpravy), je-li držitel se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře o tom, že mu věc nebo právo patří. Soud I. stupně učinil především ten správný závěr, že Československý stát nemohl být v dobré víře, že mu předmětná nemovitost patří, pokud přistoupil k jejímu odnětí neoprávněně na základě dekretu č. 108/1945 Sb., a dobrou

víru neměl ani žalovaný už od doby, kdy nemovitost převzal (ať už to bylo v roce 1991 nebo v roce 1994), vzhledem k tomu, že již od roku 1991 byl informován o tom, že žalobkyně zpochybňuje vlastnické právo státu ke všem nemovitostem odňatým jejímu otci na základě této konfiskace, tedy i k této nemovitosti, aniž je významné, jaké argumenty ve vztahu ke kterým nemovitostem byly později v soudním řízení uznány za oprávněné. Tato skutečnost vyplývá z notářského zápisu z 15. 1. 2010 o prohlášení V.P., narozeného XXXXX, a především z výpovědi tohoto svědka u soudu I. stupně. Hodnocení tohoto dokazování soudem I. stupně je správné, s čímž lze pro stručnost odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku v příslušné části. Z ničeho nevyplývá, že by tato tvrzení svědka P. byla nevěrohodná či v rozporu s jinými důkazy, naopak je všeobecně známou skutečností, že žalobkyně ohledně nemovitého majetku na Mikulovsku konfiskovanému jejímu otci vedla jednání s příslušnými veřejnými orgány, jejichž neúspěch vyústil v podání nejen této žaloby proti městu Mikulov ohledně nemovitostí v katastrálním území Mikulov na Moravě, ale i žaloba proti státu a dalším veřejným subjektům ohledně dalších nemovitostí na Břeclavsku. Proto desetiletá vydržecí doba od převzetí majetku žalovaným nemohla uběhnout, neboť žalovaný nebyl v dobré víře, že je oprávněným vlastníkem majetku, jehož nabytí Československým státem jako předchůdcem žalovaného žalobkyně trvale zpochybňovala, na čemž nic nemění skutečnost, že zdejší žalobu proti městu Mikulov podala až v roce 2010. Pro závěr o nedůvodnosti námitky vydržení není významné ani to, že žalovaný investoval do předmětné nemovitosti značné finanční prostředky, neboť i když by tato skutečnost sama o sobě mohla být projevem subjektivního přesvědčení žalovaného o investicích „do vlastního“, významná je uvedená absence objektivní dobré víry žalovaného při držbě této nemovitosti daná zpochybněním práva jeho předchůdce, od něž ji měl žalovaný nabýt.

33. Proto je správný závěr soudu I. stupně, že k odnětí vlastnického práva k Dietrichsteinské hrobce otci žalobkyně nedošlo a ten byl ke dni svého úmrtí jejím vlastníkem. Závěr o naléhavém právním zájmu žalobkyně na takové určení učinil odvolací soud již v předchozím odvolacím řízení a stvrdil jej i dovolací soud v rozhodnutí, jímž odmítl dovolání žalovaného proti zrušovacímu usnesení zdejšího soudu odůvodněnému právě tímto závěrem. Proto odvolací soud nyní napadený rozsudek soudu I. stupně ve výroku I o věci samé jako věcně správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.).
34. Výrok II napadeného rozsudku o nákladech řízení odůvodnil soud I. stupně ustanovením § 142 odst. 2 o. s. ř. a tím, že žalobkyně byla úspěšná pouze částečně, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení žádná strana. Odvolací soud po pečlivé úvaze o výsledku celého řízení před soudem I. stupně, včetně prvního odvolacího řízení skončeného částečným zrušením prvního rozsudku, dospěl nakonec k závěru o správnosti rozhodnutí o nákladech tohoto řízení. Předmětem řízení bylo od jeho počátku několik desítek nemovitostí, z nichž pouze ohledně Dietrichsteinské hrobky byla žalobkyně úspěšná a ohledně ostatních nemovitostí neúspěšná. Vzájemný poměr úspěchu účastníků na obou stranách však nelze kvantifikovat počtem nemovitostí, jejichž cena je zjevně značně rozdílná, avšak ani cenou těchto nemovitostí, jejíž zjištění by vyžadovalo rozsáhlý znalecký posudek, jehož nařízení jen pro účely rozhodnutí o nákladech řízení je samozřejmě neúčelné. Proto je důvodné zhodnotit význam nemovitostí, ohledně nichž byl každý z účastníků částečně úspěšný, pro žalobkyni i pro žalovaného. U žalobkyně je vysoká míra významu nároku, v němž uspěla, dána významem základního práva na respektování rodinného a soukromého života, jehož ochrana byla pro úspěch žaloby v této části zohledněna, vedle méně významného „prostého“ práva na majetek, s jehož ochranou žalobkyně ve zbývající části své žaloby neuspěla. Pro žalovaného pak význam Dietrichsteinské hrobky, ohledně níž byl neúspěšný, spočívá v jeho výjimečném přístupu k této nemovitosti, do níž podle svého vlastního tvrzení významně investoval, aniž podobná okolnost byla tvrzena či zjištěna u ostatních nemovitostí, ohledně nichž se žalobě ubránil. Nepominutelným zůstává podle odvolacího soudu v této souvislosti i fakt, že pouze první část řízení před soudem I. stupně se týkala všech nemovitostí, k nimž se vztahuje částečný úspěch účastníků, avšak druhá část řízení před soudem I. stupně, v níž vznikla značná

část nákladů účastníků na obou stranách sporu, se týkala již jen předmětné Dietrichsteinské hrobky, ohledně níž byl dán výlučný úspěch žalobkyně a neúspěch žalovaného. Z těchto důvodů nelze ani podle názoru odvolacího soudu kvantifikovat míru úspěchu každého z účastníků tak, že by některý z nich byl převážně úspěšný, čemuž odpovídá rozhodnutí, že při částečném úspěchu obou účastníků je důvodné nepřiznat žádnému z nich právo na náhradu nákladů řízení. Proto i toto rozhodnutí soudu I. stupně ve výroku II jeho rozsudku potvrdil odvolací soud jako věcně správné (§ 219 o. s. ř.).

35. Výrok II tohoto rozsudku odvolacího soudu o nákladech tohoto (druhého) odvolacího řízení je pak odůvodněn § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř., neboť v tomto odvolacím řízení byla již žalobkyně úspěšná zcela. Náklady jí vznikly za zastoupení její advokátkou, a to v odměně v plné sazbě za dva úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d/ vyhlášky č. 177/1996 Sb. (podání odvolání a účast u jednání odvolacího soudu) a v poloviční sazbě jeden úkon právní služby dle § 11 odst. 2 písm. f/ téže vyhlášky (účast na vyhlášení rozhodnutí). Plná sazba odměny v tomto řízení činí dle § 9 odst. 3 písm. a/ a odst. 4 písm. b/ a ve spojení s § 7 téže vyhlášky 3 100 Kč za každý úkon právní služby, celkem tedy 7 750 Kč. K tomu přísluší advokátce žalobkyně dle § 13 odst. 1 a 4 téže vyhlášky tři paušální částky náhrad hotových výdajů po 300 Kč, celkem tedy 900 Kč. Advokátce žalobkyně přísluší i náhrada cestovních výdajů k jednání odvolacího soudu 13. 6. 2024, a to v účtované a prokázané výši jízdného hromadným dopravním prostředkem 1 198 Kč, a jednání 20. 6. 2024 (vyhlášení rozhodnutí) v účtované a prokázané výši jízdného hromadným dopravním prostředkem 664 Kč, celkem tedy 1 862 Kč. V souvislosti s tím má advokátka žalobkyně právo na náhradu za ztrátu času stráveného těmito cestami dle § 14 odst. 1 písm. a/ a odst. 3 téže vyhlášky po 100 Kč za každou půlhodinu, což činí 1 200 Kč za každou jízdu ze sídla advokátky žalobkyně v Praze do sídla odvolacího soudu v Brně a zpět, celkem tedy 2 400 Kč. K celkové částce odměny a náhrad 12 912 Kč (7 750 + 900 + 1 862 + 2 400) má pak advokátka žalobkyně dle § 137 odst. 3 písm. b/ o. s. ř. právo i na náhradu daně z přidané hodnoty, jíž je její advokátní kancelář plátkyní, a to v zákonné sazbě 21 %, tedy v částce 2 712 Kč, což celkem činí 15 624 Kč.
36. Proto odvolací soud závázal žalovaného povinností zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení částku 15 624 Kč, a to k rukám její advokátky (§ 149 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání se podává u soudu prvního stupně do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku.

Brno 20. 6. 2024

JUDr. Libor Daňhel v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Renata Kobzová